

2016. Szeptember 15-16.
MRTT XIV. vándorgyűlése,
Nagyvárad

A társadalmi tőke szerepe a helyi szegénységkezelésben

*Méreiné Berki Boglárka
Tóth Janka
Juhász Judit
Málovics György
Bajmócy Zoltán*

Kutatási kérdés

- A helyi szegénységkezelésben hogyan tud érvényesülni a társadalmi tőke?
 - A szegedi cigánytelepeken élők társadalmi tőkéjének feltérképezése
 - Egy társadalmi innováció (Patrónus Hálózat) tanulságai

A téma aktualitása

- A stratégiai tervezés és a helyi gazdaságfejlesztés növekvő érdeklődése a társadalmi tőke kapcsán (VFK, IVS, Városfejlesztési kézikönyvben külön fejezet)
- Nemzetközi szervezetek (Világbank, OECD, ENSZ)
- Helyi szegénységkezelés kihívásai
- „hiányzó kapocs”

Kapcsolatok és közösségek

- Elfogadlak, mert hasonlítunk (mechanikus szolidaritás)

Durkheim (1978)

- Elfogadlak, mert hasznos vagy a társadalom számára (organikus szolidaritás)

- Összekötő vagy kizáró társadalmi tőke

Putnam (1995)

- Befogadó társadalmi tőke

- Család, barátok

Castel (2000)

- Oktatási rendszer, munkahely

- Szoros kapcsolatok
- Védőháló, kölcsönös segítség
- Család, barátok

Lockwood (1964)

- Laza kapcsolatok
- Intézményeken keresztül

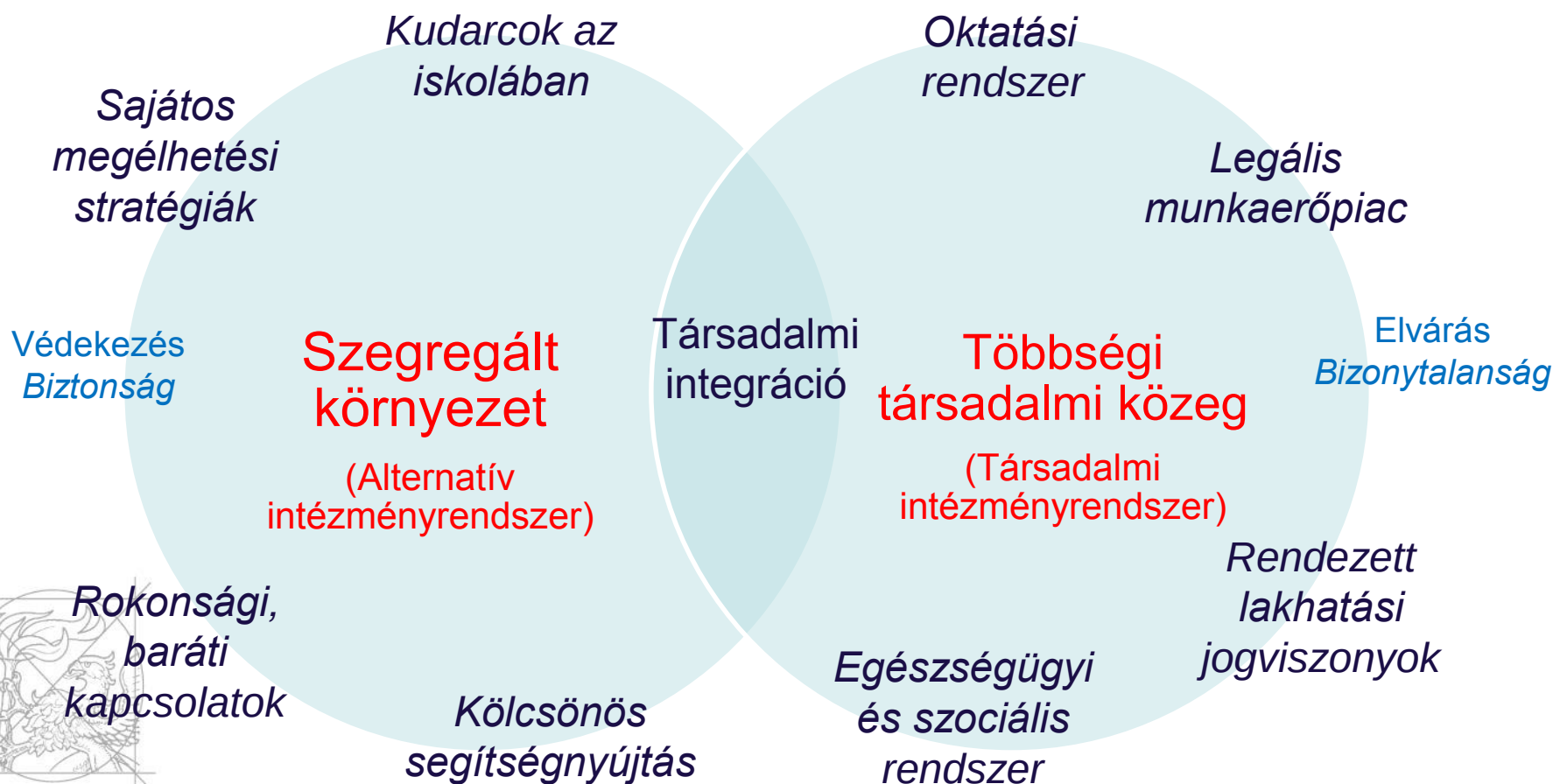
Szociális integráció

Rendszerintegráció

Párhuzamos intézményrendszerek

A kutatás két fókuszja

A Patrónus Hálózat bemutatása

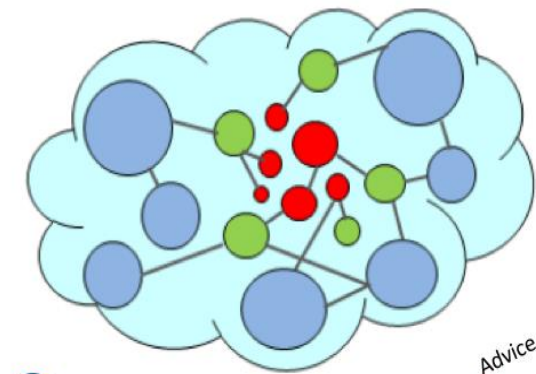

Patron meetings

Reflection

Network

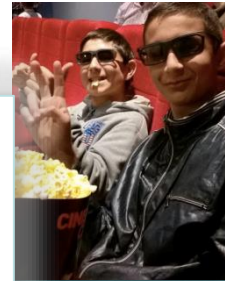
Structure

- Extremely poor families
- Patrons
- Supporting „cloud“

Voluntary arena of Szeged

Advice

Módszertan

- Kvalitatív módszerek

- Interjúk

- 14 alsóvárosi szegregátum
 - 8 kiskundorozsmai szegregátum
 - 6+1 patrónus

- Résztvevő megfigyelés (kutatási napló, patrónus találkozókön készült jegyzetek, levelezőlisták, terepmegfigyelések)

- Részvételi akciókutatás (2011 elejétől)

- Módszertani dilemmák

A kutatás eredményei (1)

Kívülről szegregált, belülről integrált?

- **Reciprocitás**

- **Saját törvények**

- Illegális pénzszerezés (feketemunka, prostitúció, dílerkedés)
- „Gatekeeper” szerepe
- Szélsőséges egyenlődsdi

→ **Igény a rendszerintegrációra**
(?) – falakba ütköznek

- **Viszony az intézményrendszerhez**

- Iskola: „Csak a könyvekbe, amik vannak, azokat tanítják. Az élet dolgairól nem nagyon tanítanak”
- Legális munkaerőpiac:
„Megnézték a lakcímkártyánkat, meg hogy hogy hívnak, és akkor mindjárt eltanácsoltak”
- Rendőrség: „Nem csináltak semmit. Ugy vannak vele, cigány-cigány, öljék meg egymást, annyival is kevesebb problémájuk van.”

A kutatás eredményei (2)

A Patrónus Hálózat működésének tanulságai

Erőforrás

- „**Vett nekünk** mosógépet, hozott a gyerekek ruhákat, meg mikor beteg volt gyógyszert...”
- „Gyakran hívnak, hogy Gyuri **kéne egy kis segítség**... Szereztem már mosógépet, ágyat, szőnyeget.”

Személyes kötődés

- „Nagyon szeretjük a Szabit. Én neki is elmondtam, **nekünk ő családtag.**”
- „...majdnem minden nap itt van. Sokszor **már rossz, ha nincs itt.**”
- „...kialakult közöttünk egy emberi kapcsolat, hogy segíték neki, mert ez a természetes, hogy az **ember a barátainak segít.**”
- „**Felelősséget** érzek értük, megszerettem őket, az életem integráns részévé váltak.”

Megértés, elfogadás

- „...én írtam ide, hogy - Magyaroknak tilos bejönni -, de **te gyere be**”
- „Ha velük jön, megy az ember, megtapasztalja azokat a pillantásokat, reakcióakt, amit előtte nem. **Te is cigány vagy addig.**”

Közvetítés

- - milyen változást hozott ő az életetekbe?
- nagyon sokat. A lakáscserét is. **Beadtuk a papírt.**”
- „Az intézmények jellegükből fakadóan ledobálják magukról azt akiről érzik, hogy nem az ő felelősségük ... Én föléptem egy olyan félként, aki tudja **érvényesíteni az érdekeiket.**”

Rendszerintegráció

- „tavaly nem jártak egy évig iskolába ezt pótvizsgán, ami ritkaság, nem is gondolták, hogy **meg tudják csinálni.**”
- „Ő már szeretné a gyermekét másképp nevelni, mert látja, hogy milyen **fontos a tanulás.**”
- „Írtam neki egy önéletrajzot. Most **kapott egy munkát**, ezt tök nagy eredménynek érzem. ”

Következtetések

- Sajátos normarendszer
 - kényszer, biztonság
- **Függetlenedés** az elosztási rendszertől
- Személyes és hosszú távú kapcsolatok fontossága – **bizalom, támasz**
- Intézményi anomáliák
- **Időtáv** módosul
jelenre orientált habitus vs. hosszú távú „befektetések”
- A **rendszerintegráció** ellentmondásai – mégiscsak ezt könyveljük el sikerként

Ó
IÓ
CIÓ
ÁCIÓ
RÁCIÓ
INTEGRÁCIÓ

„Mindig rácsodálkozom arra, hogy
ugyanolyan törvényszerűségek
szerint zajlanak az emberi életek,
csak más nyelven beszélünk.”
(Barbi, patrónus)

Köszönöm a figyelmet!

Méreiné Berki Boglárka

Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Kutatóközpont

mereine.berki.boglar@eco.u-szeged.hu